

Životné jubileum akademika Bohuslava Cambela

Dňa 29. októbra 1989 oslávi univ. prof., akademik SAV a člen korešpondent ČSAV Bohuslav Cambel významné životné jubileum — sedemdesiate narodeniny.

Narodil sa v Slovenskej Ľupči, po maturite na Gymnáziu v Banskej Bystrici študoval v rokoch 1939—1945 na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Orientoval sa na mineralógiu, petrológiu, výskum ložísk a geochemiu a roku 1948 získal doktorát prírodných vied.

Akademik B. Cambel je významnou osobnosťou slovenskej vedy, zakladateľom geochemického výskumu na Slovensku, neúnavným organizátorom v oblasti vedy a školstva.

Ešte počas štúdií v roku 1943 sa stal asistentom na Mineralogicko-petrografickom ústave Prírodovedeckej fakulty Slovenskej univerzity. V roku 1952 sa stal zástupcom docenta a po roku docentom na Fakulte geologicko-geografických vied Univerzity Komenského a vedúcim Katedry nerastných surovín a geochemie, ktorú založil a viedol jedenásť rokov. V roku 1957 ho vymenovali za riadneho profesora pre odbor geochemie. Katedra sa pod jeho vedením premenila na významné geochemické pracovisko. V tom období bol jubilant prodekanom (1952—1953), prforektorom UK (1953—1957), dekanom (1959—1961) a rektorom (1966—1969) Univerzity Komenského. R. 1969 založil Katedru geochemie PFUK, ktorá vychovala dosiaľ takmer 200 absolventov.

Vychoval veľký počet odborníkov včítane 35 aspirantov, ktorí sa výrazne uplatnili nielen vo vede a školstve, ale aj v rôznych odvetviach národného hospodárstva.

Už 25 rokov je akademik B. Cambel riaditeľom Geologického ústavu CGV SAV. Z malého laboratória ani nie s dvoma desiatkami pracovníkov vybudoval moderný ústav, ktorý riadi základný výskum geologickej stavby Západných Karpát a má vyše 110 zamestnancov. V ústave zaviedol jubilant nové výskumné smery, zabezpečil jeho prístrojové vybavenie a prehĺbil spoluprácu ústavu so spoločenskou praxou najmä vybudovaním oddelenia nerastných surovín v Banskej Bystrici s realizačnou základňou v Banskej Štiavnici.

Tažisko vedeckovýskumnej práce akademika B. Cambela spočíva vo výskume kryštalických hornín, s ktorými sú spojené významné výskyty nerastných surovín. V svojej práci najväčšiu pozornosť venoval Malým Karpatom. Podal podrobnú syntézu geologického vývoja malokarpatského kryštalinika, jeho geochemickú, mineralogickú a petrologickú charakteristiku, vysvetlil genézu pyritových a antimo-

nitových rudných ložísk. Pod jeho vedením bol zostavený katalóg vzoriek granitoidov Západných Karpát s príslušnými petrologickými interpretáciami, ktorý mal veľký ohlas i v medzinárodných kruhoch. V posledných rokoch sústreďuje akademik B. Cambel svoju pozornosť najmä na geochronologické datovanie kryštalických komplexov Západných Karpát v snahe nájsť spoľahlivú odpoveď na veľmi protichodne chápaný vek vzniku a premien kryštalických hornín.

Akademik B. Cambel je koordinátorom hlavnej úlohy štátneho plánu základného výskumu II—4—4, ktorá má celoštátnu pôsobnosť. Je členom Rady programu II, Rady kľúčového smeru II-4, členom vedeckých kolégií ČSAV a SAV, vedeckých a redakčných rád, predsedom komisie pre obhajoby doktorských i kandidátskych dizertačných prác, je vedúcim projektu 3. problémovej komisie mnohostrannej spolupráce akademií socialistických krajín.

Činnosť akademika B. Cambela bola ocenená mnohými vyznamenaniami, medzi iným Radom práce, národnou cenou SSR, štátnou cenou K. Gottwalda, spoločnou cenou prezidií ČSAV a AV ZSSR, medailami a plaketami vysokých škôl, akadémie a rezortov, je čestným doktorom Univerzity T. Ševčenka v Kyjeve, čestným členom geologických spoločností včítane Všeľvazovej mineralogickej spoločnosti ZSSR.

Akademik B. Cambel je vedúcim redaktorom medzinárodného geologického časopisu Geologický zborník (Geologica Carpathica). Pod jeho vedením sa tento časopis stal známym v mnohých krajinách sveta, publikujú v ňom nielen najvýznamnejší geológovia z ĽSSR, ale aj mnohí medzinárodne uznávaní vedci najmä zo ZSSR.

Rozsiahla je publikačná činnosť akademika B. Cambela tak u nás, ako aj v zahraničí. B. Cambel doteraz publikoval samostatne alebo v spolupráci aj so zahraničnými, najmä sovietskymi autormi okolo 200 pôvodných vedeckých prác. Napísal viacero príležitostných článkov k rôznym udalostiam, jubileám, napísal recenzie a populárne vedecké články, programové a prognózne úvahy a sériu článkov o nutnosti zachovania geológie ako samostatného predmetu výučby na gymnáziách. Je autorom 5 polomonografií a 16 monografických knižných prác vydaných v spoluautorstve.

Spolupracovníci a osadenstvo ústavu, pracovníci katedier a študenti oceňujú dlhoročnú neúnavnú vedeckovýskumnú, organizátorskú, publikačnú, výchovnú a pedagogickú činnosť jubilanta a prajú mu pevné zdravie a mnoho ďalších pracovných úspechov.

Ján Jarkovský